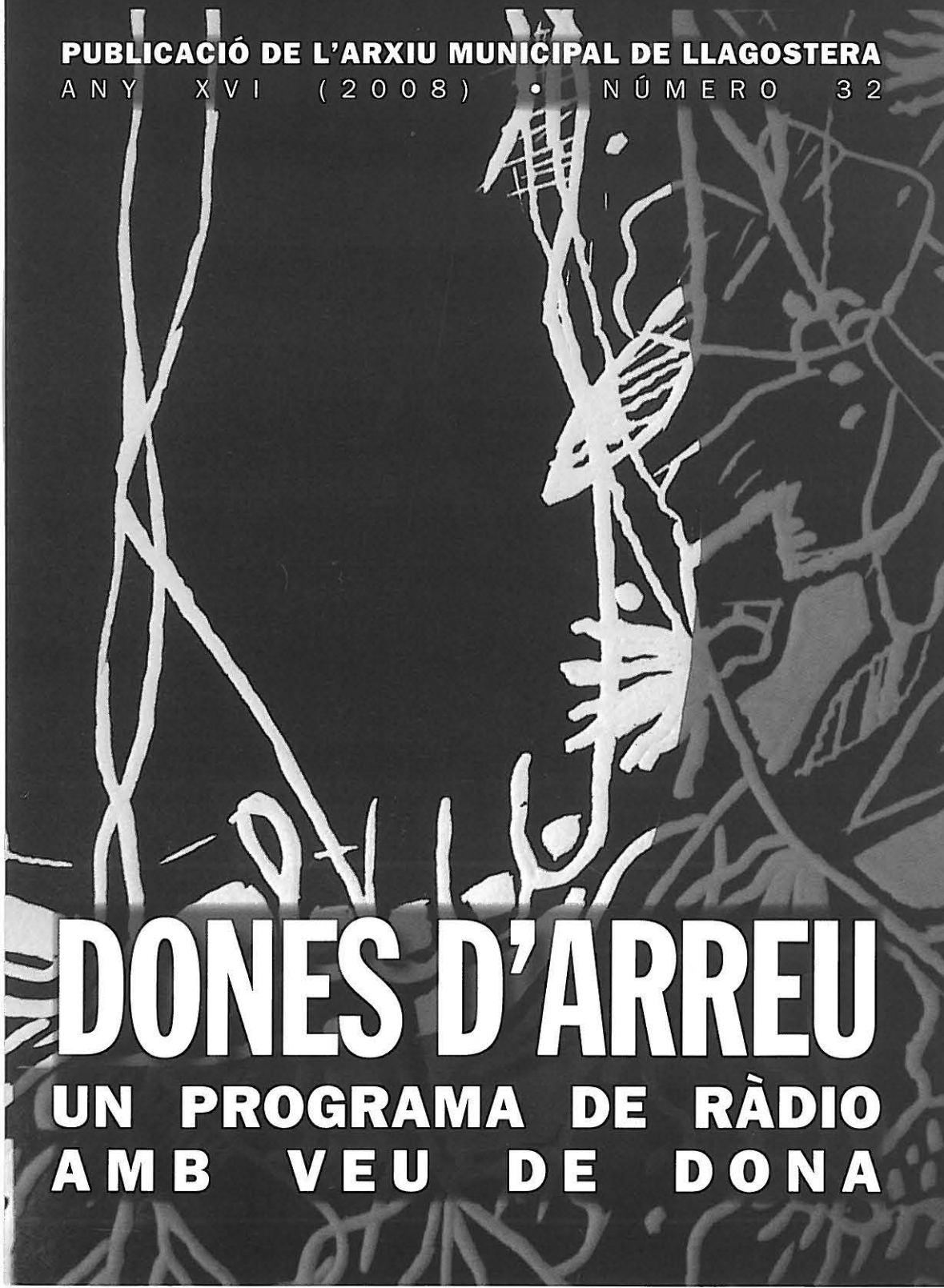

Crònica

PUBLICACIÓ DE L'ARXIU MUNICIPAL DE LLAGOSTERA

ANY XVI (2008) • NÚMERO 32

DONES D'ARREU

**UN PROGRAMA DE RÀDIO
AMB VEU DE DONA**

Crònica **DONES D'ARREU**¹

UN PROGRAMA DE RÀDIO AMB VEU DE DONA

Dones de foc o de neu

Hi ha viatgers que dominats per un impuls profundíssim travessen oceans, s'enfilen a cims hostils i s'endinsen per selves frondoses. Quan se'ls pregunta responen que, de fet, únicament persegueixen respostes. S'ha escrit molt sobre aquest doble viatge, interior i exterior, sobre la necessitat de buscar camins enllà la satisfacció d'interrogants que aletegen al propi estómac, sobre l'esperança de trobar, voltant pel món, la clau d'una saviesa, un sentit essencial que, al capdavall, hem guardat sempre al nostre interior. Aquesta era, si la vàrem saber aprofitar, una de les grans oportunitats que ens oferia el programa de ràdio *Dones d'arreu* i, aquesta és, si sabem llegir-ho, una de les llums que conté els testimonis que es publiquen a aquesta Crònica. Amb una única i òbvia diferència, és el món, la seva diversitat i la seva riquesa, qui transita al nostre voltant.

Si hem de fer cas de les enquestes recents, la immigració és una de les grans inquietuds de la gent d'aquestes terres. Deu ser natural, per una part és un dels fenòmens de més transcendència que ha viscut darrerament la nostra societat i per l'altra, ja que hem esdevingut habitants d'aquest nord pròsper que cavalca sobre una economia que requereix contínues incorporacions de mà d'obra a poder ser barata, és, a més, un fenomen imparable. Si fóssim habitants del sud empobrit, la nostra preocupació no seria la immigració sinó la emigració. A molts indrets del planeta aquest és l'únic camí, l'única esperança de futur. En realitat, la història de la humanitat és també la història dels moviments migratoris, però els humans som éssers amb la vida i la mirada curta i aquí ja no tenim memòria dels trànsits cap a l'exterior dels nostres ascendents durant els temps magres, ni, amb prou feines, de les darreres grans onades d'immigració dels anys seixanta i setanta que, tot i provenir de la mateixa península, també varen canviar sensiblement aquest paisatge humà i les seves circumstàncies.

Els dotze programes de *Dones d'arreu*, han estat un petit miracle. Una experiència que ha dignificat la ràdio municipal i ha demostrat les seves enormes possibilitats; que ha sabut aprofitar l'avantatge

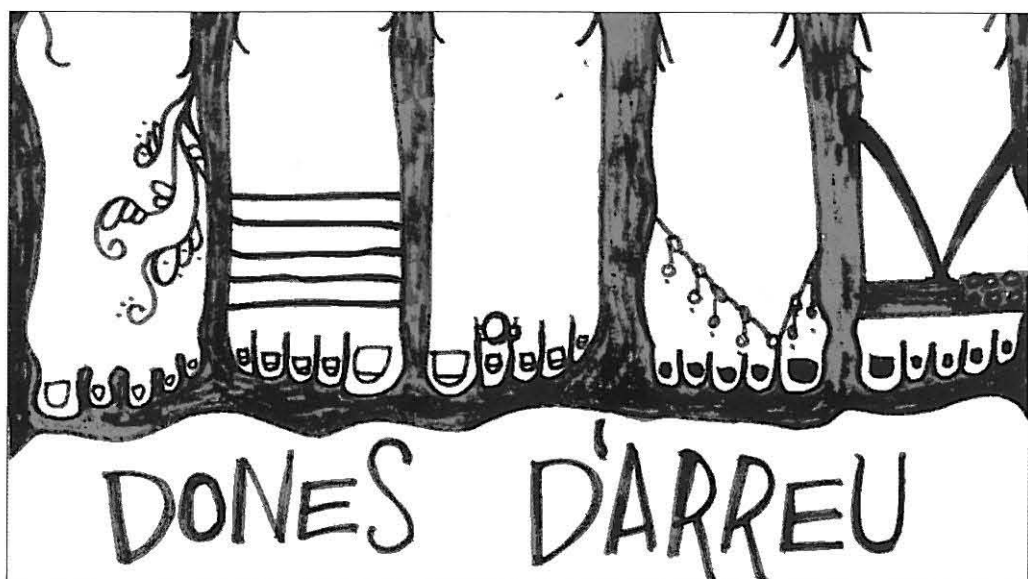
¹ Aquest projecte l'han fet possible:

Núria Albertí, Neus Baches, Samia Bekkarí, Ayda Camara, Carme Camprubí, Vicenta Casamitjana, Esther Codina, Neia Comas, Silvia Cortés, Diariatou Diallo, Samira El Jaghnouni, Lluïsa Fuentes, Carme Fuyà, Conny Goytia, Estel Jovanet, Carme Lleixà, Mercè Loren, Montserrat Masdevall, Encarnita Moreno, Areta N'Dongo, Olga Pascual, Mercè Pérez, Elena Redó, Maria Rodríguez, Ruth Vert i Sandra Victoriano.

de la proximitat i que probablement ha enriquit tant l'ampli col·lectiu que l'ha fet possible com els mateixos oients. I ha estat, també, un programa que ha dignificat i donat sentit als mitjans de comunicació, al mateix periodisme en uns temps en què la banalitat i la irreflexió més cridanera sembla que se n'hagi ensenyorit. No és poca cosa, considerant que qui l'impulsava, llevat d'un cas, no eren periodistes i que qui l'emetia era una modesta emissora local. No hagués estat just, que aquesta experiència, optimista, esperançadora, s'hagués esvaït després de cada emissió, que s'hagués perdut en el silenci després d'haver trencat tan fugaçment l'aire i, per tant, que se'ns ofereixi la oportunitat de revisitar-los amb l'edició del CD que acompanya aquesta crònica és una notícia excel·lent.

Les històries de les *dones d'arreu* són fonamentalment històries humanes. I és que la emigració abans de ser un problema o una oportunitat, abans de portar-nos a fer càlculs sobre els seus avantatges i inconvenients, abans d'avaluar-ne els efectes i els perills, és convenient no oblidar que és un fenomen protagonitzat per éssers humans. Aquestes són històries de pares o de fills que s'abandonen amb llàgrimes, d'avis que mai més es tornaran a veure, de privacions i d'esperances d'un futur millor per a uns i altres. Són històries d'incomprensions, de dol, d'enyorances, de discriminació, de desarrelaments, però també d'arrelaments, i de coratges admirables, d'èxits, d'esperances satisfetes, d'emocionants solidaritats, d'afectes perduts i afectes trobats. Són històries d'aquest univers femení tan vinculat a la terra, a la carn de la pròpia carn, i que, a la vegada, conté tanta capacitat de sacrifici. Són les dones de foc o de neu que cantava en Sílvia Rodríguez, i que a través dels testimonis d'aquesta crònica, sense necessitat de rodar pel món i de sotmetre's a altres climes, sense haver de transitar per altres terres i altres civilitzacions, ens ofereixen una lliçó simple, elemental i extraordinàriament profitosa. A tots ens mouen les mateixes passions i més o menys les mateixes ambicions, i a tots se'ns trenca el cor i ens esclata la rialla per les mateixes coses. Perquè al capdavant tots, dones d'arreu i homes d'arreu, estem fets de la mateixa matèria.

ENRIC RAMIONET

Introducció

"Ser dona immigrant o refugiada significa haver perdut el món quotidià en què una persona troba la vida feliç de cada dia, la familiaritat de les coses, la professió, el sentit útil, la seguretat del paratge conegut, les reaccions naturals de la gent que ens envolta, l'expressió dels sentiments..."

Amb aquestes paraules d' Hannah Arendt, pensadora alemanya de pares jueus, començava el juny de l'any 2006 Dones d'arreu, un programa de ràdio fet a Llagostera per un grup de dones del poble. Mitjançant els 12 programes, gravats amb una periodicitat quinzenal i que es van emetre per Llagostera Ràdio, preteníem parlar d'interculturalitat des d'una perspectiva femenina.

La iniciativa va sorgir d'una parella lingüística i d'acollida que es trobava periòdicament per a l'aprenentatge de la llengua catalana i també per fer un intercanvi de coneixements de les dues cultures. Les trobades van anar forjant la idea de fer un programa de ràdio intercultural. Després de donar veus, es va anar engrescant més gent i vam arribar a ser unes vint dones implicades directament.

El que en un principi havíem concebut com un noticiari traduït a tres llengües, castellà, amazigh i sarahule, finalment es va convertir en una mena de magazín que preteníem que fos informatiu, reivindicatiu i entretingut alhora. El programa va intentar ser un punt de trobada de les diferents cultures que conviuen a Llagostera i una manera d'apropar-nos a aquesta nova realitat. I tot això, amb veu de dona. Per què amb veu de dona? Doncs perquè es veia la necessitat de donar veu a les dones immigrants que malauradament són a l'ombra del fenomen de la immigració. També volia ser una mena de repte per a les dones nascudes aquí que, sovint per la càrrega familiar o pel rol assignat, hem tingut dificultats per participar en iniciatives com aquesta.

L'Areta, la Conny i la Samira en un moment del programa.

Amb la realització del programa Dones d'Arreu, vam poder veure tots aquests objectius fets realitat. A més vam comprovar la complexitat de fer ràdio, però ens vam organitzar per seccions i vam treballar en equip: un equip de dones de diferents cultures treballant per un objectiu comú.

En col·laboració amb l'Arxiu Municipal hem enllestit la publicació d'aquest Crònica on podreu conèixer les vivències de les dones que van participar en el programa. Volem agrair especialment les aportacions de la Samira, la Conny, l'Areta, la Pepa, la Consuelo, la Miki, la Fina, la Sandra, la Sayo, la Rafia, la Clara i la Natasha. Aquesta publicació vol ser un reconeixement a totes les dones que com elles han hagut d'emigrar. Els hem volgut oferir un espai on poder expressar-se i al mateix temps intentar sensibilitzar la societat receptora trencant estereotips i desfent fronteres.

Acabem amb una reflexió de l'escriptora marroquina Fàtima Mernissi, que encapçalava el nostre últim programa i que voldríem que fos un referent per a totes: *"Quan jo era petita, la meva àvia Yasmina sempre em deia que era normal que una dona tingués por si havia de travessar un oceà o un riu. Quan una dona decideix volar, s'enfronta a grans riscos. No només estava convençuda que les dones teníem ales, sinó que feia mal no fer-les servir".*

SAMIRA

M A R R O C 2

Superfície: 446.650 km²
 Població: 33.757.175 hab.
 Esperança de vida: 68,88
 anys els homes i 73,67
 anys les dones
 Alfabetització: 64,1 %
 homes i 39,4% dones.

L'hivern del 1978, vaig deixar anar el meu primer plor en un poble camperol del Marroc. Sóc la segona de set germanes. Per a la meua mare, cada nou embaràs podria haver estat l'últim si hagués nascut un nen, però Déu no ho va voler i ella ho va intentar fins que va dir prou. Amb les meves germanes i els meus pares he compartit la major part de la meua vida, tot i que el meu pare se'n va anar a buscar feina a Nador i nosaltres ens vam quedar soles durant un temps.

Als set anys començo a anar a l'escola i visc una infantesa com la majoria dels nens del Marroc; no puc dir que fos dolenta però tampoc va ser feliç. Als 15 anys vam anar del camp a la ciutat. Després de divuit anys d'estudiar molt, aconsegueixo la meua Llicenciatura en Literatura Àrab, a la Facultat de Literatura de la Universitat Mohamed I a Oujda, l'any 2003. Quan acabo, em trobo com enmig d'una rotonda amb moltes sortides per poder agafar, però cap que em complagui de veritat. De fet, tinc ganes de continuar estudiant, més que no pas de quedar-me a casa. Sempre havia tret bones notes i somiava en un futur, com a professora, amb una bona feina en el meu país, però res d'això es podrà fer realitat. M'apunto per entrar a fer Magisteri, però tot i passar la prova escrita, quan haig de passar l'oral no m'accepten. Això es repeteix durant dos anys. Al Marroc compten molt els contactes; jo només compto amb el que he estudiat, i sembla que no n'hi ha prou... I aquí comença el meu patiment. En el camí de retorn cap a Nador penso: què faré?, no tinc sort en els estudis, ja tinc vint-i-cinc anys, no puc esperar que el meu pare em mantingui...

Amb el camí dels estudis tallat, al final decideixo casar-me. Jo vivia des de feia temps una història d'amor tan fort que no he pogut deixar-la i els meus pares, tot i estar-hi en desacord, no van tenir

2 Les dades sobre els països són extretes de "2007 CIA The World Factbook 2007"

més remei que acceptar-ho. Ell ve al Marroc l'estiu de 2004 i jo li dic que me'n vaig amb ell. No m'importa què dirà la gent. Decideixo pagar el que faci falta.

El 13 de desembre de 2004 és l'última nit que estic amb la meua mare i no la podré oblidar mai. El meu pare és l'últim de saber-ho per por que no m'ho deixi fer. Dic adéu a tota la família, però amb els ulls tancats. Estic agafada al meu marit, només faig que plorar. Dic adéu a tots els somnis en el meu país. Comença el meu viatge cap a Espanya, però primer s'ha d'anar a Tànger. Quan ja sóc al vaixell m'assec en un dels seients i em pregunto: per què ho has hagut de fer? Em sento com si algú em perseguís. Pujo a la terrassa i veig molta gent que intenta entrar i tinc la sensació que tothom vol marxar del Marroc. Quan miro el port veig el meu marit que entra i de cop em sento feliç. Penso que tot és fàcil amb diners, no calia haver gastat temps i diners a estudiar, no m'ha servit de res. És el que em ve al cap en aquell moment.

Al cap de tres hores arribo a Algeciras. A la duana imito els altres passatgers. Dono el meu passaport, el policia mira la foto, em mira i diu: "Passa". Un sospir! Busco una cabina de telèfon per trucar a la mare. Em trobo entre dos sentiments, la felicitat d'estar amb el meu marit a l'Espanya que tant havia somiat i la tristesa d'haver deixat allà la meua estimada mare.

**"Em
sento una
llagosterenca
més"**

El meu primer destí és Barcelona. Ens acullen uns amics. Intentem buscar un pis de lloguer però els preus són desorbitats. Decidim anar a viure amb uns oncles meus a un poble de la Costa Brava, però necessitem més intimitat. Ens va costar molt trobar casa però ara, "al hamdu lilLAH" (gràcies a Déu), hem pogut llogar una bona casa.

Quan arribo a Llagostera no conec ningú. Necessito buscar alguna cosa a fer. Diàriament surto a buscar treball, gent per poder parlar, alguna cosa per estudiar... Per sort, al cap de poc temps conec gent que m'ajuda. Començo la tramitació dels papers, m'apunto a classes de català, formo una parella lingüística, assisteixo a un taller de cosir, trobo una feina i, sobretot, faig amics que m'ajuden a no sentir-me sola. M'he sentit acollida fins al punt que dues senyores, molt estimades per mi, em diuen: "Ets la nostra filla".

Ara ja tinc els papers. He trobat un treball millor, formo part de l'assemblea del GRAMC, estic homologant el meu títol i espero poder continuar estudiant. Mentrestant estic assistint a classes de català; ja tinc l'Elemental 3 i continuaré fins assolir el nivell superior. He aconseguit alguns dels meus somnis. Sóc feliç.

Estic contenta d'estar aquí, no només puc treballar millor que al Marroc sinó que també he pogut conèixer un món nou amb moltes coses bones. He pogut fer amistat amb molta gent d'aquí. Em sento una llagosterenca més. M'agradaria donar les gràcies a totes les persones que m'han ajudat. Mai les oblidaré.

CONNY

B O L Í V I A

Superfície: 1.098.560 km²
 Població: 9.119.152 hab.
 Esperança de vida: 63,33
 anys els homes i 68,97
 anys les dones
 Alfabetització: 93,1 %
 homes i 80,7 % dones

Em dic Conny i vaig néixer a Cochabamba, una ciutat molt maca que es troba al centre de Bolívia. Vaig arribar a Llagostera fa dos anys i mig. Sóc la gran de set germans (érem nou, però dos van morir). Com jo, van emigrar de Bolívia dos germans més, un és a Barcelona i l'altra també a Llagostera. Per tant, no va ser casualitat que jo vingués aquí, si no que hi vaig venir perquè ja hi era la meva germana.

Provinc d'una família humil. Vaig estudiar des dels sis anys (ara al meu país comencen l'escola als cinc), als dotze vaig fer primària i després, fins als divuit, el batxillerat. Després vaig començar la carrera de Dret a la Universitat però malauradament per problemes econòmics no vaig poder acabar aquests estudis. Pensava que potser podria reprendre'ls a Espanya però no és fàcil, perquè les lleis i l'ordre jurídic espanyol és molt diferent al del meu país. Abans d'emigrar vaig estar treballant un temps en un hospital i vaig descobrir que també m'hagués agradat fer medicina o infermeria i encara mantinc l'esperança que algun dia pugui fer-ho, tot i que sóc conscient que primer hauré d'estudiar el català.

Quan em vaig decidir a venir a Espanya ja estava casada i tenia dos fills, una nena, que ara té onze anys, i un bebè que llavors tenia sis mesos. Em van dir que les dones ho tenien fàcil per trobar una feina a Espanya en el servei domèstic i per això vaig haver de deixar el nen a Bolívia amb el meu marit. Va ser una experiència tant dura que encara ara quan la recordo em fa sentir molt malament. Penso que el meu cas és el de molta gent que per problemes econòmics i per no tenir un treball estable ha d'emigrar pensant, sobretot, en el futur dels seus fills. En arribar, tot i no conèixer ningú, vaig començar a buscar feina desesperadament, fos la que fos. El meu marit s'havia de fer càrrec del nen i per tant no podia treballar. Per això era molt important que jo trobés feina aviat per poder enviar-los diners. La meva mare s'havia ofert per ajudar la meva família però no podia perquè té problemes de vista.

**“Voldria
que els
meus fills
tinguessin
una vida
millor que
la que he
tingut jo”**

Vaig tenir l'oportunitat d'anar a Madrid per cuidar d'una senyora gran i m'hi vaig llençar de cap. Però em trobava molt sola, no m'acostumava al bullici d'una gran ciutat, tenia lluny la meva filla que s'havia quedat a Llagostera amb la meva germana i el dolor era massa gran. Penso que són molts els emigrants que passen situacions doloroses com la meva, o fins i tot pitjors, i haig de dir que jo, tot i el que he passat, em sento afortunada.

Quan vaig poder enviar una mica de diners a la meva família a Bolívia em vaig quedar més tranquil·la però de seguida vaig tornar cap a Llagostera. Aquí vaig trobar feina d'empleada domèstica i és el que he estat fent fins ara. D'aquesta manera vaig poder reagrupar la meva família, el meu marit i els meus dos fills. Va ser com començar de zero. No tenia el suport de la família que hagués pogut tenir al meu país però he de dir que hi va haver gent molt bona que em va ajudar. A la meva filla potser és a qui més ha costat adaptar-se a la nova situació i a l'escola en ocasions s'ha sentit discriminada i diferent: pel color de la pell, per l'idioma, ... Però ara ja ho ha superat.

Com que a Bolívia la gent es pensa que a Espanya només es parla una llengua, l'espanyol, la meva sorpresa va ser en arribar quan vaig adonar-me que a Catalunya parlaven català. Primer em vaig espantar, però després, quan vaig comprovar que també parlaven castellà, em vaig tranquil·litzar. El castellà d'aquí té paraules que per a nosaltres tenen diferent significat i això em va xocar. Per exemple, el “bañador” per a nosaltres no és el vestit de bany sinó una palangana on es renten els estris de cuina. També em va xocar el fet que en general els espanyols acostumen a parlar en un to més elevat i fan servir termes més directes. En canvi, a nosaltres ens agraden molt els diminutius com “mamita”, “amorcito”... Altres diferències, per exemple, és que quan aquí et diuen “tú misma” és senyal de confiança, però si li dius a un bolivià ho entendre de forma despectiva com dient “arréglatelas tú”.

A més de l'espanyol jo parlo el quetxua que és una llengua que prové dels inques. A mi m'hagués agradat viure a l'època dels inques perquè tenien molts costums i tradicions i fins i tot tenien els seus manaments. La Bíblia diu “estimaràs a Déu sobre totes les coses i al proïsme com a tu mateix” i ells, abans que arribessin els espanyols deien: *amasua*, es a dir, no siguis lladre, *amatela*, no siguis dèbil, i *amajula*, no siguis mentider.

Us vull explicar que el meu país està dividit en tres zones: l'andina, la subandina que és on està el meu poble, Cochabamba, i la plana. A la zona de l'altiplà, que és on fa més fred, parlen l'aimara, a la zona de les valls es parla el quetxua, i a la plana, on hi ha el clima més tropical, parlen el guaraní i altres dialectes. El clima d'aquí és força diferent al del meu país. Aquí a l'hivern encara que faci sol, fa fred, en canvi allà, només que surti el sol ja t'has de treure la “chompa”, l'anorac que diuen aquí.

Jo em sento sudamericana i Bolívia és el cor de Sudamèrica. Simon Bolívar va alliberar cinc països, tres dels quals a Sudamèrica. Ell era veneçolà però va ser el nostre primer president i per això va agermanar els dos països. La meva “madre pàtria” és el meu país, el lloc on he nascut, on tinc les meves arrels.

Voldria que sabéssiu també que un dels símbols del meu país és una planta, la “cantuta”, que és vermella, groga i verda com la nostra bandera. Aquests colors representen la sang vessada a les guerres, les riqueses que hi ha al nostre país i tota la vegetació que hi ha als nostres boscos i selves, moltes encara verges, on no han arribat els homes. Un altre símbol és el còndor, una au forta i lliure que vola sempre molt amunt.

Quan penso en el futur veig el dels meus fills i voldria que tinguessin una vida millor que la que he tingut jo. Per això som aquí, perquè puguin estudiar sense oblidar, però, les seves arrels. Crec que el sofriment ha valgut la pena. A les dones que es trobin en la mateixa situació que jo els diria que siguin fortes. Començar costa però aviat se'n veuen els fruits.

ARETA

S E N E G A L

Superfície: 196.200 km²
 Població: 12.521.851 hab.
 Esperança de vida: 55,34
 anys els homes i 58,09
 anys les dones
 Alfabetització: 51,1 %
 homes i 29,2 % dones

Em dic Areta i sóc del Senegal, d'un poble que es diu Sao. És més petit que Llagostera i força diferent. Com gairebé tots els pobles africans, té cases petites, carrers sense asfaltar, algun pou i poques fonts per beure aigua i molta gent al carrer xerrant o prenent la fresca. Allà es viu força a fora de casa i hi ha molt contacte entre la gent, els veïns i la família. Tot és diferent. El més trist per a mi és haver deixat la meva mare, les meves germanes... El concepte de família no té res a veure amb el d'aquí; allà, quan estem tots junts, els nens diuen “mama” a la tieta, a l'àvia, a l'amiga de la mare... És un costum i una mostra de respecte cap als més grans. A vegades, la gent que no és d'Àfrica diu que “els nens del Senegal no saben qui són els seus pares”. Penso que ho diuen perquè els fa gràcia la situació ja que veuen que els petits diuen “mama” a les dones i “papa” als homes. Jo sóc la gran de quatre germanes i potser per això, i pel fet que quan vaig néixer al meu poble no hi havia escola, no he pogut estudiar, però sempre he tingut molt interès per aprendre.

“Em va sorprendre que aquí la gent només es saluda quan ja es coneix”

Al meu país les dones no acostumen a emigrar. El meu cas és diferent perquè em vaig comprometre amb en Sadio, un noi veí i quasi familiar meu i ell sí que havia marxat de Sao per buscar una vida millor. Per tant la meua família ja s'esperava que un dia o un altre jo marxaria de casa, i això va passar en unes vacances d'en Sadio. Vàrem parlar i vàrem decidir casar-nos. Jo tenia 16 anys i encara era una nena, però al meu país no és gens estrany casar-se tan jove. Vàrem anar a viure a Dakar, la capital del Senegal i allà ell va començar a arreglar els papers per poder venir tots dos cap a Espanya, però trigaven tant que ell va haver de marxar, així que em vaig quedar amb la família d'en Sadio però sense ell. Havia deixat la meua família per estar amb el meu home i al final em vaig quedar sense ell i sense els meus. Aquesta situació es va eternitzar, la qüestió administrativa és molt lenta. Per poder arreglar els meus papers, en Sadio havia de tenir una feina fixa i un habitatge. Gairebé em vaig estar tot un any a Dakar. Us ho podeu imaginar? Acabada de casar i un any sense el meu home, sort que en Sadio em telefonava cada cap de setmana i això m'animava força.

Un cop vam tenir els papers en ordre, vaig poder venir a Barcelona amb avió, fent el recorregut Dakar-Brussel·les-Barcelona i just en arribar a l'aeroport, i després de tant de temps de no veure'ns amb en Sadio, va resultar que no m'esperava ningú, per culpa d'un malentès entre el meu marit i el seu cunyat amb l'horari d'arribada. Per sort anava acompanyada d'un noi senegalès i gràcies a ell vàrem localitzar en Sadio i finalment ens vàrem retrobar.

Vam anar a viure a Platja d'Aro. Jo estava molt il·lusionada per tornar a estar amb el meu home, però trobava a faltar molt la meua gent i la meua família i el que em va acabar de desanimar i va suposar per a mi un gran problema en arribar a Catalunya va ser la llengua. Ja sabia que em trobaria un idioma diferent, però mai m'hagués pensat trobar-me'n dos; jo desconeixia tant el castellà com el català i, és clar, em vaig haver d'espavilar ràpid. De seguida que vaig poder vaig anar a classes de castellà. A més, com que sóc una persona força activa i en Sadio treballava molt, fins i tot els caps de setmana, i jo m'avorria a casa tota sola, molt aviat ja estava treballant amb ell.

Això em va permetre tenir contacte amb gent i va fer que m'esforcés a parlar i a conèixer més l'idioma. Sempre intentava buscar gent amb qui parlar per poder comunicar-me. Quan sortia al carrer, tenia el costum de saludar tothom, com fem al meu país, però em va sorprendre que aquí només ho fes la gent quan ja es coneix.

Al cap de tres mesos vaig tenir la sort de conèixer la Diari, una noia senegalesa que acabava d'arribar a Platja d'Aro en les mateixes circumstàncies que jo. Aquest fet em va animar molt ja que va ser com ampliar la família que tenia amb en Sadio: ara ja tenia una germana.

Molt aviat vaig anar a classes per treure'm el carnet de conduir. Em va costar molt però sabia que l'havia d'aprovar ja que això em donaria més autonomia i després de molt d'esforç ho vaig aconseguir.

Estic molt contenta de ser aquí i sempre m'he sentit molt ben acollida allà on he anat. A més, un cop he tingut les meves filles, la Fatou i la Hawa, ha estat més fàcil el contacte amb la gent. Tot i

que a Platja d'Aro estàvem bé ens va agradar més Llagostera i ens hi vàrem traslladar.

Abans de venir a viure-hi ja vàrem inscriure les nenes a l'escola, allà els van donar un paper on deia que es feien classes de català per a dones que veníem de fora i m'hi vaig apuntar. M'agradava molt anar a les classes perquè amb la professora parlàvem, escrivíem una mica, ens ensenyava l'abecedari, i moltes més coses. Segurament això també m'ha ajudat a l'hora de trobar feina que, per sort, no m'ha faltat mai, i això m'anima i em fa veure que el pas tan difícil que vàrem fer quan vàrem canviar de continent ha estat molt positiu, malgrat la solitud i l'enyor que sento encara a vegades i la tristor que tinc a dins meu de no poder veure la meva família d'Àfrica. Fa deu anys que no veig la meva mare, ni les meves germanes però espero poder-hi anar aviat.

En Sadio i jo estem convençuts que el nostre futur i el de les nostres filles serà cada vegada millor.

PEPA I CONSUELO

La Pepa i la Consuelo fa cinquanta cinc anys que són a Llagostera. La Pepa va venir de Cúllar Baza i la Consuelo d'Almedinilla.

La Consuelo explica que van decidir venir a Llagostera perquè a Andalusia no hi havia feina i aquí sí, però que si arriba a saber que

vindria i tindria 5 fills potser s'hagués estimat més quedar-se allà només amb un, tot i que diu que ara està molt contenta d'haver-los tingut perquè tots són molt bons.

La Pepa, en canvi, no va decidir ella mateixa venir a Catalunya, perquè només tenia quinze anys. Tot i que allà tenien terres i animals, el seu pare havia vingut a treballar perquè no hi havia prou jornals per a tots. Un dia va arribar el seu pare i va vendre la casa i tot el que tenien, els va agafar a tots i els va portar cap aquí. Ella ho va viure amb molta pena, sobretot perquè deixava la seva àvia, les amistats i un noviet que hi tenia. Aquí van trobar un senyor que havia estat a la presó amb el seu pare durant el temps de la guerra i que li havia ofert treball a la seva fàbrica de suro. Per això, al cap d'una setmana de ser aquí ella ja hi treballava. De seguida s'hi va sentir molt bé tot i que al principi va trobar una mica lleig el poble però troba que de mica en mica s'ha anat fent més bonic, i així és com el veu ara.

El seu poble era petit però maco, ara s'ha fet més gran. Hi havia coves on hi vivia la gent i la seva família havia viscut en una d'elles. S'hi estava molt bé, estaven ben emblanquinades i eren fresques a l'estiu i calentes a l'hivern.

La Consuelo assegura que el seu poble també era molt bonic però diu que de quan van sortir a ara es podria dir que ja hi ha tres Almedinilles. Van arribar aquí sense conèixer ningú, sense entendre res. Van plorar molt, la tia Patro i ella. Aquí hi havia moltes cases tancades i no els en volien llogar cap. Van haver d'anar a viure dues famílies juntes en una *casina* que els van llogar i quan els homes tornaven de treballar al bosc tota la setmana, havien de dormir a fora perquè no hi cabien.

Va anar molt poc a l'escola a causa de la guerra. El poc que sap, firmar i llegir una mica, li va ensenyar un senyor d'una casa on va anar a servir.

La Pepa va començar a anar a l'escola perquè la hi havia apuntat la seva àvia, però al cap de poc va haver d'ajudar la seva mare a cuidar els seus germans i va haver de deixar els estudis. Allà a Andalusia les nenes havien de ser com les minyones de casa. Eren nou germans i ella l'única nena, a part d'una altra que va morir, per això no va poder aprendre ni a llegir ni a escriure, però gràcies a Déu es defensa de tot.

Quan va arribar aquí, el que més va trobar a faltar la Consuelo van ser les amigues i les veïnes, perquè allà la gent és molt afectuosa i aquí no entenien ningú. Alguns els parlaven en castellà però n'hi havia d'altres a qui els costava molt. Ella no sabia que aquí parlaven en català. Com la Pepa, que amb quinze anys tampoc sabia ni on anava ni quina llengua s'hi parlava.

Al cap d'un any d'estar aquí la Consuelo, van venir els seus pares i la seva germana petita que encara era soltera, la Lola.

La Pepa va haver de deixar allà la seva àvia i uns oncles. A l'àvia *"con todo el dolor de mi alma"*, com ella diu, perquè li va dir que no es tornarien a veure i així va ser.

***"Aquí hi
havia moltes
cases
tancades
i no ens en
volien llogar
cap"***

El marit, el pare i el germà de la Consuelo, a qui deien "el Rubio", van venir primer amb una carta de treball. Van arribar a Barcelona on els van retenir, els van portar a Montjuïc i quan n'hi va haver suficients per omplir un tren, els van tornar cap a Andalusia. Ells van estar una o dues setmanes retinguts abans de ser retornats a casa. Quan van arribar els van explicar el que havien patit, ja que el seu pare gairebé s'hi queda pel mal tracte rebut. Va tornar a demanar la carta de treball i aquesta vegada van decidir venir-hi tots. Quan van arribar a Barcelona, de nou els esperaven a l'estació les furgonetes amb la policia, però aquesta vegada el seu marit els va ensenyar la carta de treball i van poder passar i anar a dormir en un hotel. La Consuelo només pensava el que podia haver passat amb el seu fill de dos anys si els haguessin portat a Montjuïc, menjant només cols i peles de plàtans.

El pare de la Pepa va estar empresonat durant la guerra per motius polítics, i això era molt mal vist al seu poble. Aquest va ser un dels motius que el va fer decidir venir a Catalunya. Diu que aquí els van acollir molt bé. *"Que nadie me hable mal de los catalanes"*, diu perquè només pot parlar-ne bé ja que quan ha tingut necessitats la gent del poble sempre l'ha ajudat.

La Consuelo explica que elles mai es ficaven amb ningú tot i que quan anaven a rentar a la riera, de vegades hi havia hagut baralles amb les catalanes. Però ella no va tenir-hi mai cap problema, i si no que li preguntin a la seva veïna que han viscut trenta-tres anys juntes. Per això la considera la seva mare catalana. Ara, parlar català no ho ha aconseguit. Tot i que quan anaven a la verema a Le Boulou l'havien de parlar. Ho entén tot, però si el parla li sembla que diu molts disbarats.

Els néts de la Pepa li diuen "àvia, parla català" i ella els diu "com vols que parli català si només dic disbarats! jo això no ho puc parlar". L'entén, però la seva jove, que és catalana, va i li parla andalus i el seu gendre també i ella els diu "com voleu que n'apregui si em parreu en castellà".

De jove va estar servint en una casa i la senyora Carmen li va ensenyar a cuinar. El que més li agradava fer era la paella i el rostit i li deia "avui ho fas per a mi però demà ho faràs per a tu" i així ha estat. Diu que quan es posa a cuinar ho fa en català: escudella, amb les mongetes repelades, la seva pilota ...

Va anar al seu poble vint-i-quatre dies amb el seu marit i només un dia va menjar a la fonda perquè, tots els altres van estar convidats pels amics i els veïns. Van anar als pobles de tots dos i s'ho van passar molt bé.

La Consuelo diu que ha cuinat a la seva manera i si ha tingut cap dubte ho ha preguntat a la seva veïna, la Francisqueta.

No s'ha penedit mai d'haver vingut i li sap greu la gent que ara se'n torna al poble deixant aquí els fills. Ella hi ha anat molts anys, mentre els seus sogres eren vius, per Nadal i al setembre per les festes.

MIKI

R O M A N I A

Superfície: 237.500 km²
Població: 22.276.056 hab.
Esperança de vida: 69
anys els homes i 76 anys
les dones
Alfabetització: 98,4 %
homes i 96,3 % dones

Romania un país situat al sud-est d'Europa, és el meu país, i jo sóc la Micaela. Vaig venir a Espanya perquè a Romania no podia guanyar-me tan bé la vida com aquí. Allà no és difícil trobar una feina, però no és fàcil prosperar. És impensable que els joves es puguin comprar un pis o un cotxe per anar a treballar i ni tan sols es poden permetre anar a sopar a un restaurant o sortir algun cap de setmana. Penseu que el sou mitjà és d'uns 200 € al mes, per tant no ens queda gaire després de pagar les factures i comprar el menjar.

Sí que és veritat que des que l'antic règim comunista es va acabar, les coses al meu país han millorat una mica. Hi ha més llibertat, sobretot llibertat d'expressió. Abans no es podia opinar obertament sobre temes polítics, i tampoc es podia sortir a les nits.... Recordo que quan era petita la televisió s'acabava a les vuit del vespre i a partir d'aquella hora ja ningú circulava pels carrers i la gent anava a dormir. Era tot més gris. Ara les coses han canviat, tot i que encara ens queda força camí per avançar.

Vaig venir a Catalunya a veure una cosina que viu a Girona i la veritat és que llavors no pensava en quedar-me. Venia a passar una temporada de vacances de sol i platja, perquè el meu poble, Rojoli, que està situat a la zona de Moldàvia, queda molt lluny del mar. A Romania no m'acabava de sentir prou satisfeta i a més volia veure món. Només coneixia el meu poble i els voltants i no havia pogut sortir mai del meu país.

Quan portava dues setmanes de vacances, se'm van acabar els diners. No volia tornar a Romania perquè volia quedar-me com a mínim un mes més. Així que, molt decidida, em vaig posar a buscar feina. Pensava que seria fàcil perquè molts amics m'havien dit que a la costa en qualsevol bar o restaurant m'agafarien, però no ho va ser gens. Jo no tenia papers i sense papers no em podien donar feina. Finalment en vaig trobar en un restaurant de Llagostera i vaig pensar que ja em podia quedar el temps que volgués perquè tenia feina i diners. Em sentia molt feliç i a més estava més a prop dels meus germans: tinc un germà a València i una germana a Sevilla.

***“Vaig
pensar que
m’havia
equivocat:
on sóc? A
Espanya?
Però si
ningú parla
castellà”***

Aquests tres anys que porto aquí han estat molt bons, he fet amics nous, he après una llengua nova, el castellà, tinc una feina que m’agrada i m’hi sento com a casa, perquè els meus companys són també amics. A ells els dec moltes coses, perquè al restaurant m’ho han ensenyat tot. Al principi de treballar-hi jo no sabia dir ni mitja paraula en castellà. Recordo que quan passava els plats als clients, ho feia ben de pressa per tal d’evitar que em preguntessin alguna cosa. Ara, per sort, això ja no em passa, i m’agradaria anar aprenent el català a poc a poc. Quan vaig arribar jo no sabia que a Espanya hi havia una comunitat com Catalunya on es parlava un idioma diferent. En un primer moment vaig pensar que m’havia equivocat. On sóc?-em vaig preguntar- Sóc a Espanya? Però si ningú parla el castellà!. Jo coneixia l’espanyol gràcies a les telenovel·les que mirava a Romania.

Una de les coses que més m’han sorprès de Catalunya va ser veure com la gent sortia a buscar cargols després de ploure i sobretot veure, ah!, que després se’ls mengen! I això que jo he provat moltes coses i he de dir que totes m’han agradat, però... no sé... Els espàrrecs verds, els musclos, els cargols o la paella, al principi em feien una mica d’angúnia.

La veritat és que estic molt agraïda a la gent de Llagostera, tothom amb qui m’he trobat ha estat molt amable amb mi i han tingut moltíssima paciència. De moment no vull tornar a Romania, aquí m’hi sento bé i el meu futur més immediat està aquí, perquè vull acabar de treure’m el carnet de conduir, aprendre el català i, per què no, si algun dia tinc la nacionalitat, també em faria il·lusió poder votar en unes eleccions democràtiques, ara que aquest tema està tan de moda. I encara una altra cosa, voldria que els meus pares poguessin venir a visitar-me, així els podria presentar totes les persones de qui els he parlat o ensenyar-los tots els llocs que els he explicat que són tan bonics.

HEKLIFINA

INDONÈSIA

Superfície: 1.919.440 km²
Població: 234.693.997 hab.
Esperança de vida: 67,69
anys els homes i 72,76
anys les dones
Alfabetització: 94 % homes
i 86,8 % dones

***“Encara
recordo amb
ràbia, una
mestra que
m’ignorava
sistemàticament
quan
demanava la
lliçó”***

Quan els meus pares van fer el viatge des de Djakarta cap a Holanda, jo també el vaig fer amb ells, en el ventre de la meua mare. Deu ser per això que, tot i haver nascut a Holanda, part del meu cor és indonesi.

El meu pare era un noi holandès valent i atrevit que durant la II Guerra Mundial havia participat en la resistència, ajudant els jueus i falsificant passaports per ajudar-los a escapar, entre d’altres coses.

En acabar la II Guerra Mundial, als 17 anys es va presentar com a voluntari per anar a Indonèsia, que en aquella època era una colònia holandesa. Indonèsia també estava passant per uns moments molt difícils després de patir l’ocupació japonesa durant la II Guerra Mundial i la seva població s’organitzava en guerrilles per intentar aconseguir la independència, que va arribar l’agost del 1945. Allà va fer de mecànic, anant amb la seva moto entre els camions que anaven cap al front per reparar qualsevol avaria que pogués sortir.

La meua mare, que va néixer a les illes Moluques, era filla d’un xinès i d’una indonèsia d’origen portuguès. Durant la guerra havia estat en un camp de concentració amb la seva mare i les seves germanes. Els meus pares es van conèixer, un cop acabada la guerra, durant la celebració d’un ball. La mare tenia 24 o 25 anys i una filla d’un matrimoni anterior i el pare només en tenia 19. I és a partir d’aquí que comença la nostra història.

Vivien a Djakarta, que llavors es deia Batàvia. Aquest és el nom que els holandesos van donar a la ciutat durant l’ocupació. Un cop casats i ja amb un fill, el meu avi els va aconsellar que anessin a Holanda perquè allà tindrien un futur millor. Així és com, després de passar quatre anys decisius a la seva vida a Indonèsia, el meu pare va tornar cap a Holanda acompanyat de la família que havia format: una dona, dos fills –un del matrimoni anterior de la meua mare- i jo, que ja venia de camí. Es van instal·lar a prop dels meus avis paterns, que vivien a Amsterdam, i poc després vaig néixer jo.

Vaig passar la infantesa en un poble molt a prop d’Amsterdam, on el meu pare tenia un taller mecànic i hi anava cada dia a treballar. Era un poble petit on tots ens coneixíem i on encara mantinc algunes amistats d’aquella època. Tot i així, la vida no era tan idíl·lica com pugui semblar, ja que a causa del meu aspecte oriental sovint era objecte de les burlas d’alguns nens. Sempre he tingut un caràcter fort i ja de petita em sabia defensar bé. Per això, les burlas dels nens del poble mai no em van preocupar massa. El que realment em dolia i que encara recordo amb ràbia, era el tracte discriminatori d’una mestra que m’ignorava sistemàticament quan demanava la lliçó. Malgrat els anys que han passat, encara tinc el mateix sentiment de ràbia quan ho recordo.

Per a la meua mare aquells anys van ser més difícils que per a mi. Al cap i a la fi jo era holandesa i no coneixia res més, però la meua mare mai es va sentir del tot integrada. A més, portava el bagatge de la discriminació que ja havia patit a Indonèsia per part dels holandesos. Durant l’ocupació, els holandesos havien menyspreat els nadius als que no permetien compartir la seva vida ni els espais comuns. Per exemple, no podien anar a les mateixes piscines ni a les mateixes escoles que els seus colonitzadors. Com que les escoles indonèsies

no tenien prou recursos, el meu avi va portar la meua mare i els seus germans a un col·legi xinès. Gràcies a això, la mare va tenir una molt bona educació i parlava perfectament l'anglès.

El cas és que la mare mai es va sentir bé a Holanda i possiblement això va ser la causa que patís una depressió. De fet, mai no va ser diagnosticada com a tal, perquè en aquella època no es tenia tan ben identificada com ara, però sempre estava malalta i abatuda i patia del cor. Per això el seu metge va ser ben taxatiu quan li va dir al pare: "Emporta't la teua dona a un altre lloc si vols que arribi a vella"

I el pare així ho va fer. Van viatjar a diferents països: Itàlia, Àustria... i quan van venir aquí, a Catalunya, a Llagostera concretament, van llogar una casa a la urbanització "La Mata". La meua mare ho va tenir de seguida ben clar i va dir: "Aquí em vull quedar"

Durant un parell d'anys vam estar preparant el trasllat i veníem de vacances quan jo era adolescent. En aquella època hi havia molts holandesos que llogaven cases a La Mata. Fins hi tot hi havia una petita botiga on es venien productes holandesos que aquí no es podien trobar. Recordo que hi havia gent del poble que anaven a comprar productes com per exemple cereals Kellogg's, que aquí no es trobaven enlloc.

Quan ens vam instal·lar aquí, els meus pares encara eren joves i van obrir un restaurant de menjar indonesi en la mateixa casa on ara visc. Tot i que el menjar que feien era indonesi, la gent coneixia el restaurant com "Cal Xino". La veritat és que no em molesta gens que la gent el recordi amb aquest nom i fins i tot m'agrada, en record al meu avi, que era xinès.

Llavors jo tenia 19 anys i, per seguir la tradició familiar, tenia ja un fill. Durant el dia treballava en el restaurant i al vespre, per divertir-me, anava amb la meua germana a Platja d'Aro. Allà vaig conèixer al que després va ser el meu marit, en Jordi. Durant deu anys vam estar vivint junts abans de casar-nos, i per als catalans d'aquella època allò era escandalós. Jo era una estrangera amb aspecte oriental, separada, amb un fill i que vivia amb un home sense estar casats: allò era massa!

Amb en Jordi vaig tenir dos fills més i ara ja sóc àvia de tres nens fantàstics i d'un altre que ve en camí. De fet, la nostra família és ben extensa i ara el meu pare, amb només vuitanta-un anys, ja té una rebesnéta.

Durant vint-i-cinc anys vam estar vivint a Platja d'Aro i finalment vaig tornar a Llagostera. Entre d'altres coses, ara em dedico a cuidar cavalls. Sempre havia tingut afició als cavalls, tot i que mai em vaig plantejar dedicar-m'hi perquè vaig tenir els fills de molt jove. Però quan una amiga meua va tornar cap a Holanda em va demanar si podia cuidar el seu cavall que no es podia emportar. Era un cavall preciós que li havia regalat el torero "El Cordobés". Per fer-li un favor em vaig quedar amb el cavall i a partir d'aquí em vaig anar ficant en aquest món: vaig aprendre a muntar-los, a fer classes... i fins i tot vaig muntar una petita hípica que més endavant vaig tancar perquè era molt difícil mantenir tants cavalls. Així va ser com, una mica per casualitat, vaig començar aquesta activitat.

Ara tinc la concessió del bar i la piscina de La Canyera. M'agrada molt portar el bar, tot i que al començament em va costar una mica perquè no estava acostumada a tractar amb tanta gent. Amb els clients cal tenir molta paciència i cal saber buscar el personal adequat. Ara tinc una bona clientela i crec que la gent està contenta. A més, he començat a preparar plats indonesis que tenen molta acceptació.

Sovint m'he plantejat d'anar a Indonèsia. És curiós que, tot i sentint-me tant d'allà, encara no hi hagi estat mai. M'agradaria poder-hi anar amb el meu pare, perquè per a ell Indonèsia és també molt important. A més hi tinc família que no he conegut mai. Mantenim el contacte perquè la meva mare s'hi cartejava i ara ens enviem correus electrònics. Però m'agradaria molt poder conèixer-los en persona i m'agradaria també conèixer el país, que segur que és fascinant. Conec algunes paraules en malaio, paraules amb un significat molt especial, com per exemple "matahari". Aquesta paraula té un significat molt concret per a la gent d'aquí, però en realitat vol dir "sol", perquè "mata" vol dir "ull" i "hari" vol dir "dia". El seu significat literal, per tant, és "ull del dia".

Possiblement el fet de tenir una base de llengües tan diferents ha propiciat que tingui facilitat per aprendre idiomes. Però a banda de la facilitat també hi tinc interès. Parlo set idiomes, tinc un títol per poder ensenyar anglès i estic estudiant xinès pel meu compte.

Com ja he dit abans, malgrat no haver viscut mai a Indonèsia sento que el meu cor és indonesi. És com si ho portés als gens, a les arrels. Sento dintre meu la influència de l'educació i la cultura de la meva mare indonèsia i fins i tot la del meu avi xinès. Tan és així, que m'he fet molt amiga d'una dona xinesa que viu també a Llagostera i malgrat haver tingut vides i recorreguts tan diferents, sovint em meravella en veure quantes coses tenim en comú: quan parlo, ella de seguida capta la intenció de les meves paraules i tenim una manera molt semblant d'entendre l'educació dels fills.

Ara em sento una llagosterenca més. Aquí em trobo bé i puc afirmar que aquest és el meu lloc. M'agrada la ubicació de Llagostera i el seu paisatge, però el que realment em fa sentir arrelada és la seva gent. És cert que al començament em sentia observada. Jo estava acostumada a la llibertat i a la manera de viure d'Holanda i aquí m'ofegava. El sol fet de portar minifaldilla era motiu de mirades i comentaris. Sentia la necessitat d'anar de tant en tant a Holanda. Necessitava que ningú em mirés, que ningú parlés de mi. Ara, però, a Llagostera em sento entre els meus i puc assegurar que no vull marxar d'aquí. Aquí tinc els meus fills i els meus néts. Aquí tinc la meva vida.

SANDRA

X I L E

Superfície: 756.950 km²
 Població: 16.284.741 hab.
 Esperança de vida: 73,69
 anys els homes i 80,4
 anys les dones
 Alfabetització: 95,8 %
 homes i 95,6 % dones

A la introducció del llibre "Llagostera en la intimitat", editat el 1984 pel *Butlletí de Llagostera*, s'esmenta una entrevista que se li va fer a l'autor Josep Calvet amb aquestes paraules: "...i endinsant-nos en el seu món descobrirem que a l'interior d'aquelles quatre parets hi batejava, comprimit i vigorós, el treball amassat de pràcticament tota una existència" ... i és en aquestes quatre parets on visc des de fa vuit anys.

El meu besavi Josep Calvet es va casar amb una dona alemanya i van tenir un fill. L'any 39, a causa de la guerra, van haver de marxar del país. Portaven un camió ple de coses que havien agafat per endur-se-les al lloc on volien començar de nou, però durant el trajecte les van haver d'anar abandonant per tal que pogués pujar més gent al camió. Van haver de travessar la frontera a peu i en un moment determinat es van haver de separar: el besavi va anar a parar a un camp de concentració i la besàvia amb el seu fill, a un altre. No es van tornar a trobar fins al cap de sis o set mesos i tot gràcies al gran poeta xilè i premi Nobel de literatura Pablo Neruda. Ell va ser qui va organitzar un vaixell perquè molta gent dels camps pogués marxar cap a Xile. És per aquesta raó que jo sóc xilena. El meu avi tenia tretze anys i era el més petit del vaixell, tot i que durant el trajecte va néixer algun altre nen. I cap a Xile...

"En el principio, Dios creó las maravillas del mundo. Sin embargo, cuando terminó se dio cuenta que había muchos trozos sueltos. Tenía partes de ríos y valles, de glaciares y desiertos, de montañas y bosques y praderas y colinas. En vez de dejar que estas maravillas se perdieran, Dios las dispuso todas en el lugar más remoto de la tierra. Así es como se creó Chile".

Els meus besavis van tornar a Llagostera durant els anys 50, però el meu avi es va quedar allà, es va casar, va tenir tres filles i una d'elles és la meva mare. Els meus besavis, en arribar a Xile, van perdre la nacionalitat espanyola però el govern els va donar un passaport xilè. Durant la dictadura de Pinochet, el meu avi va tenir problemes polítics i va pensar que podria tornar a Espanya, però al consolat espanyol no

li varen voler reconèixer la seva procedència espanyola i per tant es va haver d'exiliar al Brasil. Altres circumstàncies han fet que la meua mare ara visqui a França. Ja veieu que la tradició familiar és córrer món.

La ciutat on vaig néixer és més gran que Llagostera i la gent és molt amigable. Vaig viure la dictadura fins als 18 anys. L'època de la transició va ser força desconcertant, ja que la gent no sabia molt bé què fer durant el canvi i jo la vaig viure en el moment que vaig passar de l'escola a la universitat. Vaig començar a estudiar Biologia però al cap de dos anys vaig pensar que necessitava sortir, necessitava conèixer les meves arrels i això em va portar a voler conèixer món. En general tendim a pensar que la gent marxa del seu país per problemes econòmics però en el meu cas va ser per poder veure les coses des d'una altra perspectiva i és una experiència que recomano perquè ajuda a comprendre millor les coses i a tenir una mentalitat més oberta.

Així és com vaig venir cap a Europa. Primer vaig anar a viure a Alemanya però de tant en tant venia a veure el meu besavi a Llagostera. El primer impacte que recordo del poble és visual, de colors intensos. Havia plogut però tot seguit havia aparegut un sol radiant amb uns colors nous que apareixien de sobte. Després de diverses visites vaig anar apropant-me al meu besavi, que ja era molt gran i vivia sol. Mica en mica em vaig sentir més responsable i més propera i d'una manera molt natural vaig decidir quedar-m'hi. En un primer moment vaig pensar en homologar els estudis i buscar treball però no va ser fàcil. El primer problema va ser trobar-me amb una burocràcia impressionant on és molt difícil que algú t'informi, que sàpigues què has de fer... Sempre et falta alguna cosa, algun segell... Encara no he trobat una feina que em realitzi professionalment i he tingut treballs temporals. Com que voldria trobar una feina que m'omplís, no he perdut l'esperança de seguir estudiant... Confio que algun dia la trobaré.

El fet de tenir un familiar del poble no ha estat una circumstància que jo hagi volgut utilitzar a l'hora de relacionar-me amb la gent, ja que penso que no és just que pel fet de ser estranger no se t'accepti com tu ets. Per altra banda, amb el meu besavi hi havia una gran distància generacional i els seus amics tampoc pertanyien al meu món.

He trobat molta diferència entre la societat xilena i la d'aquí. Em va impressionar molt, per exemple, que aquí es deixessin les portes de les cases obertes. Jo pensava: això deu ser un poble molt tranquil! La casa del meu avi sempre estava oberta, però ara això ja és diferent. A Xile, a l'estranger se'l tractava molt bé perquè era una persona que venia de fora, que portava coneixements, que portava notícies, sobretot a l'època de la dictadura. En arribar aquí, per a mi va ser tot el contrari: jo era la forastera i semblava que el que portava només eren problemes.

Una de les coses que encara avui em sorprèn dels catalans és la manera tan decidida que tenen d'expressar-se. Ho fan amb molta decisió, molt convençuts del que estan dient. De vegades, encara que no sigui del tot veritat, per a ells ho és i et convencen. Fins i tot et fan dubtar de tu mateix!

Penso molt en el futur i per un costat se'm fa difícil imaginar-me'l fora d'aquí, però per altra banda no deixo de pensar que potser algun dia marxaré. El futur ja es veurà...

“En arribar aquí, jo era la forastera i semblava que el que portava només eren problemes”

SAYO

G À M B I A

Superfície: 756.950 km²
 Població: 16.284.741 hab.
 Esperança de vida: 73,69
 anys els homes i 80,4
 anys les dones
 Alfabetització: 95,8 %
 homes i 95,6 % dones

Em dic Sayo. Vaig néixer a Gàmbia, en un poble petit que es diu Djalambré on em vaig criar entre quatre germans, amb el meus pares i és el lloc on vaig créixer...

Jo només puc parlar de la religió musulmana perquè és l'única que conec i amb la que vaig ser criada; no sé d'altres cultures i tradicions. Al meu poble es resa cinc vegades al dia i quan és el temps del Ramadà, el seguim com ho fan, per exemple, al Marroc. Les dones portem la n'tica: el cap cobert. Això té a veure amb la religió i amb la cultura. Ho portem només les dones casades i és una manera de saber que no ets soltera.

Abans Gàmbia era una colònia anglesa però ara és independent. No hi ha una monarquia sinó una república des de fa trenta o quaranta anys. Actualment hi ha un president que es diu Yahya Jammeh.

A Llagostera som uns cent gambians, molts d'ells són de Dinguiri que és un altre poble de Gàmbia, però que està lluny de Djalambré. Jo aquí, a Catalunya, he conegut gent de Dinguiri. Abans n'havia sentit parlar però no hi havia anat mai. Ara, sé que a Llagostera, hi ha un projecte en el qual participen gent de Gàmbia residents aquí, juntament amb catalans de Llagostera i també amb gent d'allà. Es farà un centre sanitari a Dinguiri, impulsat des d'aquí. Alguns gambians de Llagostera van participar en el primer viatge que es va fer per iniciar el projecte.

La meva família és allà, en bona part. Hi ha la meva mare, el meu pare, la meva germana i un germà que estan casats. Aquí tinc un altre germà que viu al mateix carrer que jo. Djalambré està envoltat de camps. Més cap a l'interior, hi ha poques carreteres i gairebé no hi arriba l'electricitat.

Quan era petita, no vaig anar a l'escola perquè s'havia de pagar i la meva família no tenia diners en aquella època.

A Catalunya ja porto disset anys. No vaig venir directament a Llagostera. Vaig anar a parar a Sant Pere Pescador, prop de Figueres, que era on

estava el meu marit, a través del reagrupament familiar. Allà hi vam estar quatre mesos perquè el meu marit hi estava treballant.

Aquest any, he viatjat a Djambre. Hi he estat gairebé dos mesos. He tingut al meu càrrec les meves quatre filles. Per tant, m'havia d'ocupar d'elles, sobretot de les petites, la Fatu i la Dehmu, i també de la meva família, de la meva mare...

A Gàmbia he pogut veure que tot ha progressat una mica. Ara, hi ha tres escoles. Hi ha l'escola àrab on qui vol, pot estudiar l'àrab. O també, qui vol pot anar a l'escola anglesa. És molt diferent de quan jo hi vivia. També vaig veure la gent del meu país més animada. Treballen més, això sí. Comparat amb aquí, hi ha molta diferència: costa que el treball doni per viure, per mantenir la família. La majoria treballen en l'agricultura, al camp. Però vaig veure que, en general, guanyen més, treballen més... Obren algun negoci, si surt bé, continuen, i si no, canvien.

Quan vaig marxar, per venir a Catalunya, primer havies d'estar casada. A una dona sola no li era possible sortir d'Àfrica i entrar a Europa. A la meva família li va costar molt la meva marxa. Com a tothom, de fet. Quan tens un fill, o una filla... és l'alegria de tots: ha crescut, s'ha casat com havies esperat que fos... Un dia arriba el marit i diu: "me'n vaig amb la meva dona a Espanya". No saps què significa, no saps què és aquest país, per a tu només és un nom. A casa, plorava tothom. Tots: mare, pare, els oncles, els avis... va ser molt difícil.

Al principi d'estar aquí, la comunicació fluïda amb la família era impossible. Només, de tant en tant, es podia fer a través de cartes. Quan sabies que algú anava a l'Àfrica li feies arribar la carta. De vegades trigaven un mes, dos mesos... En aquella època no hi havia telèfon. Només a Banjul, però era molt complicat desplaçar-se fins a Banjul, pagar el viatge... La comunicació llavors era molt escassa, molt difícil.

Ara ja no és així: es pot trucar fàcilment per telèfon. Tu compres una targeta i pots parlar mitja hora o tres quarts d'hora. Al meu poble ara hi ha mòbils a moltes cases, a tot arreu...

Trobo a faltar sobretot la mare, el pare, els germans. També els avis. Quan era petita i m'enfadava amb la meva mare, el primer que feia era anar-me'n amb la meva àvia.

Ara, que fa poc temps que els he anat a veure, que he estat amb ells, torno a recordar-ho tot molt sovint. Els trobo a faltar.

Quan vaig venir a Catalunya, fa disset anys, no feia res, no treballava: estava embarassada de quatre mesos de la meva filla gran, l'Ayda. El meu marit treballava al camp. Vaig estar gairebé quatre anys sense treballar. Després de l'Ayda, al cap de dos anys, vaig tenir una altra filla: la Aya. Per tant, m'havia d'ocupar d'elles, de la casa...

Quan penso en aquell temps, veig les grans diferències que hi ha amb l'actual: llavors, quasi no hi havia immigrants. Era cap als anys 90. Si hi havia pocs immigrants, encara menys del nostre color. Quan vaig arribar a Llagostera només hi havia tres dones negres més aquí, i dues d'elles vivien al camp. Nosaltres vam viure un any en una pensió. La comunicació amb la gent era molt tancada i difícil.

***“De vegades,
pel carrer...
recordo
haver sentir
dir negra
o bruta. Et
quedes molt
afectada”***

El nostre color ens feia molt diferents de la resta. Quan anàvem pel carrer, la gent s'apartava, es canviava de costat. En un moment així et sents molt malament, molt... Qui no?

Jo em sentia discriminada pel meu color. A mi, el meu color m'agrada: així he vingut al món, així són els meus pares, la meua família.... No m'agradava aquest tracte diferent. Ets una persona igual que ells. Tens cames, tens ulls com ells, mans com ells... no se n'adonaven o alguns no se'n volien adonar.

També et sents malament pels teus fills. Quan són petits, molt petits, només juguen, van al cole... Elles, de molt petites, no ho vivien malament. Però als set o vuit anys ja saben el que és bo i el que és dolent, ja distingeixen la maldat. De vegades anava de compres amb les meves filles, o simplement pel carrer i els deien coses... recordo sentir dir “negra” o “bruta”. Et quedes molt afectat.

Hi havia, a més a més, el problema afegit de la llengua. Al meu país es parlen diverses llengües: el sarahule, el mandinga, el fula, el wolof i el yola. Jo en parlo dos, el mandinga i el sarahule.

El català el parlo molt poquet. L'entenc bé: sento les meves filles, les escolto quan parlen català. Però quan surts, quan vas a comprar, no et parlen gaire en català, “hola, hola... bon dia!”, no gaire més... Normalment et parlen en castellà. Ara tinc una parella lingüística, la Carla, que m'ensenyava a llegir i a escriure i també una mica de català.

Ha estat difícil conèixer gent. Ara ja tinc amics i amigues que de vegades vénen a casa o de vegades hi vaig jo. Ara hi ha coneixement mutu, hi ha bona relació. Em sento més integrada. La gent d'aquí coneix més el perquè, el fet: ara ja saben que hem vingut en busca d'alguna cosa. Saben que és difícil marxar, és difícil com a tot arreu, com a tots els pobles. També ho és per la gent d'aquí que ha de marxar. Ara tot això s'entén més: veus gent pel carrer que et saluda... et sents millor.

Actualment sí que treballo: em dedico a la neteja. El futur el veig bé, tot i que, després d'anys, encara no tinc la nacionalitat: estic esperant... Amb tot, penso que ara estic bé: les meves filles poc a poc van creixent, estudien,... De moment, és el que fan, però el seu futur el veig més bé, millor del que nosaltres hem tingut. Com a mare, és això el que desitjo. Com totes les mares, el més natural és voler que els teus fills tinguin millors condicions de vida que tu i més coneixements. Actualment no penso a tornar: ara el que és important és el seu futur, els seus estudis. Elles han nascut aquí, viuen aquí. Per a elles seria un xoc, un canvi molt dur, tot seria molt diferent, massa difícil. Més endavant, qui sap? Sempre penses en el teu país, però si es tornés a donar la situació crec que repetiria.

Això sí, hi ha una cosa d'aquí que em va sorprendre la primera vegada que la vaig presenciar, i que no vaig entendre i a hores d'ara encara em sorprèn. Intento no pensar-hi gaire, perquè en definitiva... cadascú té els seus costums! Però vaja, potser sí que hi ha una cosa d'aquesta terra que no entendré mai i és la següent: els catalans es mengen els cargols!!... Els posen ben posats en un plat! I després... se'ls mengen!

Bé, bromes a part, malgrat les dificultats, tornaria a repetir el fet de venir: per a mi, hi ha molta diferència entre la meua situació antiga i la situació que tinc ara. I ara és millor.

RAFIA

PAKISTAN

Superfície: 803.940 km²
Població: 164.741.924 hab.
Esperança de vida: 62,63
anys els homes i 64,83
anys les dones
Alfabetització: 63 % homes
i 36 % dones

Hola, em dic Rafia i sóc originària de la República islàmica del Pakistan, un país que primer va ser indi, després anglès i ara és un país independent. Vaig néixer en un poble més gran que Llagostera anomenat *Jhelum*. Vaig anar molt poc temps a l'escola i no vaig tenir l'oportunitat de continuar els estudis. Sé llegir i escriure en urdú, practico la religió musulmana i segueixo l'Alcorà.

Sóc filla única, per això als meus pares els va saber molt greu que marxés, ja que es varen quedar molt sols. La comunicació d'aquella època no és com ara: era molt difícil parlar amb ells per telèfon i el correu tardava un mes a arribar.

El motiu pel qual vaig marxar del meu país va ser seguir el meu marit. Ell havia vingut de solter a Catalunya i ja portava vint-i-un anys aquí quan ens vàrem casar i ens vàrem instal·lar tots dos a Anglès. Va ser en aquest poble on van néixer les meves dues primeres filles, la Saida i la Montserrat.

El meu pare va morir i la meua mare va quedar sola, per això vaig tornar al Pakistan i allà vaig tenir la Sònia i la Zeshan. Quan la Sònia va tenir cinc o sis anys vaig tornar a Catalunya i va ser quan vàrem venir a viure a Llagostera, d'això fa deu anys. A Llagostera va néixer la meua filla petita, la Sandra.

Quan vaig arribar a Catalunya vaig tenir molts de problemes per comunicar-me, no parlava ni el castellà ni el català que són dos idiomes molt difícils! Ara parlo una mica el castellà però em costa molt, no entenc ni parlo el català tot i que m'agradaria. Sort que els meus fills el parlen i m'ajuden a comunicar-me.

Actualment estic treballant a casa i les noies m'ajuden. La meua filla Nasim és la que cuina a casa. Segons els costums del meu país, quan la noia té setze anys la mare l'ensenya a cuinar i a fer les feines de la casa, la prepara per quan es casi i marxi de casa; en canvi no es fa amb els nois, ells no fan la feina de la casa, només van a l'escola.

Aquest estiu es va casar la Nasim i dues nebodes a Pakistan. La Sònia va anar al casament. No hi havia anat des que tenia cinc o sis

***“Tot i que
he vist molts
canvis en el
meu país, no
hi tornaria”***

anys i li va agradar molt trobar-se amb les àvies i les amistats que havia deixat allà.

Allà els casaments duren cinc dies i són molt diferents que aquí. El primer dia comença a casa del nuvi, fent una festa i la núvia es queda a casa sense fer res. El segon dia segueix la festa a casa del nuvi primer i després continua a casa de la núvia. El tercer dia s'ajunten tots els homes i fan la festa de “fi de solter”; les germanes del nuvi donen la roba a la núvia i els regals al germà. El quart dia el nuvi va a buscar la núvia a casa seva amb tota la família, s'hi queden a dinar i li donen els regals. Després es casen i firmen. L'últim dia el nuvi fa el dinar per a tot el poble a casa seva.

Estic contenta de com els ha anat la vida als meus fills, tot i que la meva filla gran té problemes de salut. La segona filla, la Montserrat, es va casar, se'n va anar a viure a Noruega i té dos fills de set i quatre anys. Cada any ens ve a veure i passa un mes amb nosaltres.

La Nasim ha tornat sola a Llagostera perquè el seu marit s'ha quedat al Pakistan tot i que espera poder venir molt aviat amb la reagrupació familiar. Només li falta trobar una feina i una casa.

Entenc que la gent del meu país marxi perquè allà la vida és molt difícil: la gent emigra buscant una vida millor i van a Anglaterra, Noruega, Espanya... Al Pakistan les dones no treballen fora de casa i s'ocupen de la casa i dels fills. Són els homes els que treballen al camp i a les fàbriques, però estan molt mal pagats.

Tot i que he vist molts canvis en el meu país, no hi tornaria. Aquí ho tinc tot i als meus fills els agrada molt estar aquí. Només hi aniria de vacances a veure la meva família. La família del meu marit és molt extensa: té set germans i una germana. El meu sogre era l'alcalde del poble i ara ho és el meu cunyat, el fill gran ja que allà el càrrec d'alcalde és hereditari. Com podeu comprovar la meva cultura, llengua i costums, és força diferent de la vostra.

CLARA

PORTUGAL

Superfície: 92.391 km²
 Població: 10.642.836 hab.
 Esperança de vida: 74,6
 anys els homes i 81,36
 anys les dones
 Alfabetització: 95,5 %
 homes i 91,3 % dones

El meu nom és Clara, fa trenta anys que vaig arribar a Catalunya i vint-i-dos que visc a Llagostera. Vaig néixer a Portugal, en un poble a 50 km de Porto anomenat Magrelos, un poble petit i on la gent vivia del camp. Els meus pares tenien una finca pròpia, prop del riu, on conreaven tot tipus de cereals i verdures; blat, blat de moro, civada, mongetes, fesols i tot tipus de verdures... i també teníem molt de bestiar: pollastres, vaques, xais, cabres... Gràcies a això menjàvem de tot i mai vàrem passar gana.

Els meus pares varen tenir cinc fills: quatre nois i una noia. Jo era l'única filla i la preferida dels meus pares. Tenia molt bona relació amb els meus avis i amb els meus pares, i, especialment, sentia adoració pel meu pare! M'agradava molt anar a l'escola i sempre arribava a casa amb els deures fets, perquè era una nena molt aplicada. Després vaig continuar estudiant amb un altre nen en una casa privada, tot i que només vaig estudiar fins els onze anys. La professora volia que continués estudiant però jo el que volia era treballar. Vaig fer un curs per entrar a correus i en poc temps ja hi estava treballant.

Feia poc que treballava a correus quan vaig conèixer un noi que m'agradava i també agradava a la meva família. Venia d'una família molt pobra però era molt bon noi. El meu pare l'adorava perquè deia que era molt bo. Quan ens vàrem casar jo tenia disset anys i ell divuit i al cap d'un any va néixer la nostra primera filla.

En aquella època, Portugal estava en guerra amb els països que havia colonitzat, Angola i Moçambic entre d'altres, i el meu marit deia que si teníem més fills no hauria d'anar a la guerra. Així que vàrem tenir el segon fill i ja estava en camí el tercer quan el varen cridar per anar a la guerra de les colònies. Durant la guerra, el meu marit, que era molt bon estudiant, es va treure el carnet per conduir màquines. Feia carreteres, treballava molt bé la pedra i guanyava molts diners. Just acabada la mili, abans d'anar a la caserna a tornar la roba de militar, va anar a acompanyar el meu germà al vaixell que se n'anava cap a la guerra. El meu germà no havia dit res a ningú, ni tant sols a la meva mare, i de tornada cap a casa el meu marit va tenir un accident de cotxe i va morir. El meu germà no es va assabentar de l'accident fins que ja havia arribat el vaixell al país de destí.

Em vaig trobar vídua amb gairebé vint-i-dos anys i amb tres fills. No sabia què fer. Els meus pares tenien una casa petita i es varen canviar a una de més gran perquè poguéssim anar a viure amb ells. La mort del meu marit va ser un cop molt fort tant per a mi com per als meus fills, que tot sovint s'escapaven al cementiri a visitar la seva tomba i, sobretot els més petits, preguntaven molt per ell. No vaig poder suportar la situació i al cap d'un any vaig caure en una profunda depressió. Només plorava i no volia saber res dels meus fills. Un cosí germà meu em va aconsellar que anés a viure a casa seva, a Porto, mentre em curava i així ho vaig fer. Durant 7 anys els meus pares varen tenir cura dels meus fills i jo vaig estar a casa dels meus oncles. Cada dia anava a la clínica a rebre el tractament mèdic. A part de la depressió patia una forta anèmia, no volia menjar res i només tenia ganes de plorar. Va ser en aquesta mateixa clínica on vaig conèixer un metge d'Anglaterra que em va aconsellar un canvi d'aires i un canvi de vida. En aquell moment els meus germans estaven treballant a la Vall d'Aran però en poc temps

anirien a treballar al Masnou, així que, seguint el consell del doctor, vaig decidir anar a viure amb ells.

Vaig plorar molt ja que, tot i que ja estava millor de la depressió, no volia deixar els meus fills. Però ells estaven estudiant a Portugal i vaig pensar que era millor deixar-los amb els meus pares. La meua filla gran em deia que si no volia marxar no ho fes, però jo vaig prendre la decisió de marxar perquè volia curar-me del tot.

Quan vaig arribar al Masnou encara portava dol, anava vestida tota de negre fins i tot el mocador del cap. Una senyora que vaig conèixer i que em va ajudar molt em va dir: tota aquesta roba, fora!! I em va portar roba nova. D'aquesta manera es va acabar el meu dol. Al cap de tres mesos d'arribar a Catalunya ja estava treballant fent feines de casa i havia començat una nova vida.

Al principi vaig estar al Masnou amb els meus germans però després ells varen marxar i hi vaig viure sola. M'hi trobava bé i no volia tornar a Portugal. Anava de visita a veure els meus pares i els meus fills i ells també em venien a veure aquí. En un d'aquest viatges a Portugal vaig trobar que el meu fill petit, que es deia Francisco com el meu home, no estava massa bé de salut i me'l vaig emportar a viure amb mi al Masnou.

Al cap de poc temps vaig conèixer l'home que seria el meu segon marit. Ell també treballava al Masnou. Era un home solter de Llagostera força més gran que jo. Poc temps després de conèixer-nos em va demanar si em volia casar amb ell i jo vaig acceptar. Això era un mes de febrer i el casament havia de fer-se a l'octubre d'aquell mateix any però no va ser possible ja que ell va tenir un accident i el casament es va haver d'ajornar un mes. Ens vàrem casar el mes de desembre. La seva germana es va estranyar molt quan li vàrem donar la notícia perquè no es pensava mai que el seu germà pogués fer aquest pas. Ens vàrem casar per l'església per motius religiosos: jo de jove era catequista i anava sempre a missa, els meus pares eren creients, vaig batejar els meus fill... sóc creient i penso que el matrimoni és per tota la vida.

Després de casar-nos vam seguir treballant i dormint al Masnou i no teníem casa. Amb el temps, ens vàrem comprar una casa. Jo vaig quedar embarassada però jo va anar bé i vaig perdre el fill. Al meu home no li agradava la casa que teníem i la va vendre. Com que tenia un terreny al carrer del Sol a Llagostera ens vàrem fer una casa nova amb pedra tallada, a l'estil de les cases de Portugal. Ho vam fer així perquè poc després de casar-nos vàrem anar a passar uns dies a casa dels meus pares i el meu home es va enamorar de les cases portugueses. Per això quan vàrem decidir fer la casa ell la volia del mateix estil i a mi em va semblar una bona idea. Necessitàvem una pedra especial que vàrem trobar a Romanyà i els meus germans ens varen ajudar a construir-la.

El meu marit va morir de malaltia. Va ser un home molt especial perquè estava acostumat a viure sol, però jo sé que m'estimava molt, tot i que li costava expressar els seus sentiments.

Quan vaig arribar a Llagostera vaig fer moltes amigues que encara conservo. Parlen català i a mi m'agradaria parlar-lo, però no en sé, tot

“Em vaig trobar vídua amb només vint-i-dos anys i amb tres fills. No sabia què fer”

i que l'entenc a la perfecció. En canvi, els meus fills que actualment viuen a Catalunya, l'entenen i el parlen.

Ara, quan torno a Portugal, me n'adono que tot ha canviat molt, els pobles han crescut, amb grans centres comercials on hi pots trobar de tot, però a mi no m'agrada tot això. Tornaria a repetir l'experiència tot i que ho he passat molt malament. Canviar de país m'ha fet més forta.

NATASHA

U C R A Ï N A

Superfície: 603.700 km²
Població: 46.299.862 hab.
Esperança de vida: 62,16
anys els homes i 73,96
anys les dones
Alfabetització: 99,7 %
homes i 99,2 % dones

Ens acabàvem de casar a Novoaleksanbrovka. El casament també va ser el comiat de la meua terra i de la meua família. Havia decidit que volia compartir el futur amb el meu marit: un català de soca-rel. Vàrem viatjar cap a Llagostera. Aquí havia d'estrenar una nova vida, una nova família, un nou país i també costums nous. No m'imaginava que també hauria d'aprendre una nova llengua. Jo tenia coneixements de castellà, però aviat vaig entendre que el català seria l'idioma en què m'hauria de comunicar. Segons em diuen, he aconseguit parlar-lo prou correctament.

Per començar en aquest nou món vaig tenir el gran avantatge de comptar amb la família del meu home que em va acollir amb molt d'afecte i aquesta ajuda em va fer més fàcil la incorporació a aquesta nova societat tan allunyada dels meus orígens.

A Ucraïna hi tinc els meus pares, les meves germanes i les meves nebodes. El meu poble es troba en una vall molt verda i fèrtil, ja que el riu Dniro (Dnièper) la rega abundantment. En els llargs hiverns el riu es congela i es converteix en una immensa pista de gel que fa les delícies dels patinadors.

Presseguers, cirerers, pomeres... la primavera és un esclat de flors. L'espectacle és tan impressionant que molt sovint el recordo.

“La meva filla Cristina m’ajuda a polir el meu català!”

Al costat de la carretera sempre hi ha pagesos que ofereixen els productes del temps: tomates, patates, maduixes... allà encara conserven aquell sabor tan intens que aquí ja s’ha oblidat.

Sap molt de greu que amb tanta riquesa natural hi hagi tan poques possibilitats de prosperar. Els sous són molt baixos i no és fàcil cobrir les necessitats més bàsiques.

La sanitat és un servei costós i difícil d’accedir-hi. Els primers estudis són gratuïts, però emprendre qualsevol carrera universitària és un luxe a l’abast de molt pocs. És per això que el jovent abandona els pobles i busca a la ciutat altres alternatives per a un futur més fàcil.

Quan passo balanç d’aquest temps a Llagostera m’adono que he fet molt de camí, hem tingut una filla, la Cristina, una nena molt valenta, entremaliada i llesta que ja té tres anys. Sort en tinc, de la Cristina, que m’ajuda a polir el meu català! Amb ella també practico la meua llengua nadiua: l’ucraïnès és una variant del rus que ens serà imprescindible per entendre’ns amb els avis.

Estem molt il·lusionats preparant la visita que els meus pares ens faran el proper estiu. Viatjar des d’Ucraïna també pot esdevenir una aventura, ja que aconseguir els visats no és gens fàcil i no hi ha manera de saber quins criteris segueixen a l’hora de concedir-los. És un neguit i només esperem que la sort els acompanyi. Serà una alegria poder reunir per primera vegada les dues famílies. Els ensenyarem el poble, els presentarem els amics, anirem a la platja... quina emoció!, però... que lluny és encara el mes d’agost...!

Noies d’arreu

Gravació del programa amb la Ruth i la Montse entrevistant a les noies.

La Sara, la Iman, la Geraldine, la Núria i l’Ayda... cinc adolescents de Llagostera que són un exemple clar de la diversitat de la nostra societat. Cada una té la seva cultura i la seva religió, però comparteixen les mateixes il·lusions i ambicions que les noies de la seva edat i, sobretot, l’esperit tolerant i de respecte cap als que són diferents.

La Sara explica que els seus pares són de Mataró i d’Esparraguera però que ella va néixer a Llagostera fa catorze anys, igual que la Núria, els pares de la qual són els únics nascuts al poble. Totes dues parlen català, castellà una mica d’anglès i francès. L’Ayda, que té disset anys, té els orígens a Gàmbia i a banda del català, que parla gairebé a la perfecció, del castellà, del francès i de l’anglès, també

parla sarahule. Nador és el lloc de procedència dels pares de la Iman que abans d'arribar a Llagostera va viure un temps a Palamós, que és on va néixer. Ella parla també l'amazigh. La més petita, la Geraldine, és nascuda a Bolívia com els seus pares. El castellà és el seu idioma però ja comença a dominar també el català. Tant la Iman, l'Ayda com la Geraldine se senten una mica catalanes i una mica del seu país, a diferència de la Núria i la Sara que només es poden sentir de Llagostera perquè no han viscut enlloc més.

La Geraldine tenia 9 anys quan va arribar amb la seva mare a Catalunya. Després les va seguir el seu pare i el seu germà. No li va ser fàcil acostumar-se a la realitat d'un altre país, d'una altra cultura i d'un altre idioma que no entenia de res, però està encantada de ser aquí. Li agrada tot excepte, potser, els horaris del cole, perquè hi passa més hores que a Bolívia. Explica que van haver de deixar enrera Bolívia perquè ella pogués estudiar i tenir un futur millor. Confessa que té enyorança del seu país natal i que li agradaria anar-hi uns dies. A diferència de la Geraldine, la Iman no s'ha preguntat ni tampoc ha preguntat els seus pares per què van emigrar però pensa que ho van fer per tenir una feina que els permetés viure millor.

La Iman té els avis i els tiets al Marroc i hi va sovint a passar-hi uns dies de vacances. Qui també ha anat al seu país, a Gàmbia, és l'Ayda. Hi va anar al febrer de l'any passat per primera vegada i va poder comprovar les grans diferències entre els dos països: aquí més industrialitzat i allà més de pagès. Ara troba a faltar la família: els avis i els cosins. La Sara i la Núria són les úniques que només han deixat el seu país per anar de vacances, la Sara a Irlanda i la Núria a França.

Cap de les nostres convidades té cap problema per compartir pupitre i lleure amb noies immigrants tot i que algunes reconeixen que a l'hora de relacionar-se fora de l'institut acostumen a fer-ho més amb nois i noies del seu país. La Iman diu que s'hi sent més propera.

La Sara observa que les dones acostumen a fer determinades feines com ara la neteja de casa però tant ella com l'Ayda, la Iman o la Geraldine no creuen que hi hagi d'haver diferències. La Núria sent que a la televisió apareixen notícies sobre els sous que cobren les dones i que diuen que són inferiors als dels homes, tot i que en el seu entorn no ho ha notat.

Malgrat que creuen que no hi ha d'haver diferències entre l'home i la dona la veritat és que per exemple a casa de la Geraldine ella és l'encarregada de tenir cura del seu germà petit de tres anys quan els seus pares treballen o estan enfeïnats perquè no té cap més germà. És el mateix cas de l'Ayda que és la més gran i porta a col·legi les seves germanes. La Sara també fa més feines a casa que el seu germà de divuit anys però no creu que sigui perquè és noi sinó perquè ell passa de tot. La Núria assegura que ella i el seu germà, amb qui es porta tres anys, es reparteixen per igual les feines domèstiques.

Les quatre adolescents diuen que malgrat el pare i la mare hi dediquen les mateixes hores, hi ha determinades feines que acostumen a fer les dones. La Núria explica que mentre el seu pare és qui acostuma a anar a la deixalleria o a comprar, la mare fa altres coses. El pare de la Iman acostuma a anar a comprar i la seva mare a fer les tasques

“Cada una té la seva cultura i la seva religió, però comparteixen les mateixes il·lusions”

de casa. També és el cas de la mare de l'Ayda que és la que fa el sopar i a vegades el seu pare l'ajuda. Al pare de la Geraldine li agrada cuinar mentre que la seva mare és l'encarregada de tenir cura del germà. La Iman, malgrat creure que no hi ha d'haver diferències, no veu gaire normal que el pare de la Sara planxi.

A la Núria no li fa res que cadascú tingui la seva religió, és més, creu que està molt bé que hi hagi diversitat... diu que a ella no l'ha molestat mai que hi hagi musulmans que vagin a la mesquita que té a la vora de casa. La Sara pensa com la Núria. La Geraldine, que és evangelista, diu que pel fet de no tenir la mateixa religió no creu que no s'ha hagut de relacionar amb altres companys. L'Ayda i la Iman són musulmanes i també respecten les altres religions. A l'Ayda li agrada la seva però li costa seguir el ramadà. La Iman, en canvi, el segueix molt a gust.

A la Núria, la Sara i la Geraldine no els agrada sortir gaire, però quan ho fan han de demanar permís als pares i per ara mai els han dit que no. L'Ayda diu que a ella no li posen problemes a casa per sortir però té amigues que sí.

I pel que fa al futur... la Sara té clar que vol ser traductora o tenir una feina que li permeti viatjar i formar una família. En canvi la Núria no té clar què vol ser però també diu que seria maco formar una família. L'Ayda es veu com a infermera i també amb un marit i fills. A la Iman li agradaria fer alguna cosa relacionada amb la cuina i també amb infermeria. La Geraldine voldria quedar-se soltera i ser metge per ajudar els nens del seu poble.

Recull i anàlisi de les dades sociodemogràfiques de la població estrangera de Llagostera

Dades extretes del Pla d'acollida, 2006.

El municipi de Llagostera presenta un percentatge de població immigrada del 15,69% segons dades extretes del Padró municipal d'habitants, a data de 29/08/06:

POBLACIÓ	NÚM. HAB	NÚM. ESTR.	% ESTR/ TOTAL POBL
Llagostera	7.363	1.155	15,69%

Dels 1.155 habitants estrangers residents a Llagostera, només el 8,40% són persones estrangeres procedents de països pertanyents a la Unió Europea, mentre que el 91,60% són persones extracomunitàries.

Estrangers Comunitaris	97 (8,4%)
Estrangers Extracomunitaris *	1.058 (91,6%)

* estrangers procedents dels països que conformen la UE dels 25.

El buidat i l'anàlisi de les dades del padró municipal d'habitants ens mostra la varietat de nacionalitats representades a Llagostera, un total de 45.

Aquesta diversitat de nacionalitats es distribueix segons àrea o regió geogràfica d'origen:

- ÀFRICA: 5 nacionalitats
- AMÈRICA DEL NORD: 2 nacionalitats
- AMÈRICA CENTRAL: 4 nacionalitats
- AMÈRICA DEL SUD: 9 nacionalitats

- ÀSIA: 4 nacionalitats
- EUROPA: 21 nacionalitats

El total de població estrangera per àrees o regions geogràfiques d'origen i el % que representen respecte el total de població estrangera queda representada en el següent quadre:

Continent	País	Nombre de persones	% respecte el total de població estrangera
ÀFRICA		751	65,02%
	Marroc	636	55,06 %
	Gàmbia	103	8,92 %
	Senegal	7	0,61 %
	Mauritània	3	0,26 %
	Mali	2	0,17 %
AMÈRICA NORD		2	0,17%
AMÈRICA CENTRAL i SUD		32	2,78%
	Bolívia	54	4,68 %
	Honduras	18	1,56 %
	Colòmbia	16	1,39 %
	Argentina	13	1,12 %
	Xile	13	1,12 %
	Equador	8	0,69 %
	Rep. Dominicana	7	0,61 %
	Cuba	6	0,52
	Altres	7	0,61 %
ÀSIA		33	2,86%
	Pakistan	24	2,08 %
	Xina	6	0,52 %
	Filipines	2	0,17 %
	Israel	1	0,09 %
EUROPA		227	19,65%
	Romania	55	4,76 %
	Països Baixos	27	2,34 %
	Ucraïna	23	2,00 %
	Regne Unit	22	1,90 %
	França	19	1,65 %
	Alemanya	17	1,47 %
	Itàlia	15	1,30 %
	Rússia	12	1,04 %
	Bèlgica	10	0,87 %
	Suïssa	10	0,87 %
	Portugal	4	0,35 %
	Lituània	2	0,17 %
	Polònia	2	0,17 %
	Rep. Txeca	2	0,17 %
	Altres	7	0,63 %
TOTAL		1155	

Agraïments

Ajuntament de Llagostera, Arxiu Municipal, Biblioteca Julià Cutiller, GRAMC, Llagostera Ràdio i Punt d'Acollida.

Amb la col·laboració de: Marta Albà, Ramon De Arriba, Enric Ramionet, Enric Sánchez i Itziar Tanco.

Crònica

TÍTOLS PUBLICATS

- 1 - *El Mercat i la Fira* de Marta Albà i Espinet
- 2 - *El passeig Romeu* de Fina Solà i Llinó
- 3 - *Breu història de la infermeria a Llagostera* de Rosa Masana i Ribas
- 4 - *El llarg acabament de l'església de Llagostera (Segles XVII-XVIII)* de Josep M.T. Grau i Roser Puig i Tàrrach
- 5 - *Jaume Roura i Prats. Radiografia d'un cacic* de Dolors Grau i Ferrando
- 6 - *Indústries sureres a Llagostera* de Fina Blanch i Rissech i Rosa Masana i Ribas
- 7 - *La Casa de les Vídues. Cent anys per tenir una biblioteca pública* de Joan Ventura i Brugulat
- 8 - *La Plaça Catalunya* de Marta Albà i Espinet i Enric Ramonet i Lloveras
- 9 - *Breu història de la sastreria a Llagostera* de Josep Vilallonga i Ribalta
- 10 - *Els noms dels carrers: dedicacions i origen* de Ramon Brugulat i Pagès
- 11 - *L'arqueologia a Llagostera* de J. Merino, L.E. Casellas, X. Rocas
- 12 - *Les fonts de Llagostera* de Magda Saurí i Masgrau
- 13 - *Antoni Varés. Un home i el seu temps* d'Albina Varés i de Batlle
- 14 - *Les sitges de Llagostera* de Josep Burch i Rius
- 15 - *Retaules barrocs* de Josep Maria Grau i Roser Puig
- 16 - *1831-1936. Cent anys de població a pagès* d'Olga Llobet i Guevara
- 17 - *Un notari i els seus papers durant la Guerra del Francès* de Marta Albà i Espinet i Ma. Àngels Adroer
- 18 - *Enric Marquès, el pintor* de Lluís Bassets i Sanchez
- 19 - *1241 Un Privilegi reial* de Montse Varas
- 20 - *L'Hospital* de Marta Albà i Espinet
- 21 - *La pràctica de l'Esport a Llagostera* de Francesc Cortés
- 22 - *Rafael Masó a Llagostera* de Borja Garcia i Vilallonga
- 23 - *El bosc de ribera. La vegetació dels rius i de les rieres de Llagostera* d'Anna Plasencia i Casadevall
- 24 - *"Chantecler". Una revista de principis del segle XX* de Marta Pascual i Llorens
- 25 - *Els ocells de Llagostera: el pla i el nucli urbà* d'Estel Cañigueral Batlló
- 26 - *El teixit associatiu de Llagostera: l'associacionisme local des del segle XIX* de Jordi Clara Corominola
- 27 - *Els anurs a Llagostera: granotes i gripaus* d'Eduard Comas i Blanch
- 28 - *Projectes al calaix: les iniciatives no realitzades de Llagostera* de Marta Albà i Espinet
- 29 - *La "Luz de la Selva": els Maçons de Llagostera* de Pau Turon Izquierdo
- 30 - *Casal Parroquial Llagosterenc (1971-2001): Història dels primers 30 anys* de Joan Codolar i Viñolas
- 31 - *24 anys de democràcia (1979-2003) crònica política de Llagostera*. Sílvia Comas Malagrabia.
- 32 - *Dones d'Arreu. Un programa de ràdio amb veu de dona. Dones d'arreu.*

L'ARXIU MUNICIPAL

Plaça del Mercat, 5
17240 Llagostera
Tel. 972 80 54 36

Horari: de dilluns a divendres, de 10 a 14 h.

L'ARXIU MUNICIPAL